

รายงานการประชุม
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ครั้งที่ ๖/๒๕๕๒
วันจันทร์ที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๒ เวลา ๑๓.๐๐ น.
ณ ห้องประชุม ๓๐๑ (ชั้น ๓)
ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล

ผู้มาประชุม

๑. นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
๒. นายกิตติ ลิ้มชัยกิจ
รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
แทนปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
๓. พลตรี วิสุทธิ์ นาเงิน
ผู้ช่วยเจ้ากรมเสมียนตรา กรมเสมียนตรา
แทนปลัดกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
๔. นายสรรเสริญ อัจจุตมานัส
ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
แทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๕. นางสาวศรีสมบัติ วานิจจะกุล
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง
แทนปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ
๖. นายณัฐภัทร สุวรรณประทีป
ผู้อำนวยการกองกลาง
แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ

๗. นายวิจักร วิเศษน้อย
ที่ปรึกษาการพาณิชย์
แทนปลัดกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ
๘. นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์
ที่ปรึกษาระบบราชการ
แทนเลขาธิการ ก.พ.	กรรมการ
๙. นายวีระ อุไรรัตน์
ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการกลาง
แทนเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	กรรมการ
๑๐. นางอุมาสิริ สอาดเยี่ยม
รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
แทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	กรรมการ
๑๑. นายรังสรรค์ กาญจนมา
ที่ปรึกษาสำนักข่าวกรองแห่งชาติ
แทนผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ	กรรมการ
๑๒. นางรวมพร วุฒิสงห์ชัย
ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและระเบียบ
แทนผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
๑๓. นายกิตติศักดิ์ ประกิต	กรรมการ
๑๔. นายขวัญชัย วสวงศ์ กรรมการ	กรรมการ
๑๕. นายชูชัย ศุภวงศ์ กรรมการ	กรรมการ
๑๖. นายครรชิต มัลลียงส์ กรรมการ	กรรมการ
๑๗. นายทศพร ศิริสัมพันธ์	กรรมการ
๑๘. นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ	กรรมการ
๑๙. นายเรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์	กรรมการ
๒๐. นางวนิดา สักการโกศล
ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	เลขานุการ

๒๑. นางศิริกุล ปัญญาติกุล ผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและวิเคราะห์
สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. นายวีระศักดิ์ ฟูตระกูล กรรมการ
ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	ติตราชการ
๒. คุณพรทิพย์ จาละ กรรมการ
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	ติตราชการ
๓. นายธีรชัย ณ นคร กรรมการ	ติตราชการ
๔. นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์ กรรมการ	ติตราชการ
๕. นายนคร เสรีรักษ์ ผู้ช่วยเลขานุการ	ติตราชการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. พันโท เกรียงศักดิ์ มิตรประสาน	กระทรวงกลาโหม
๒. ว่าที่ร้อยโทหญิง ณัฐพันธ์ ทรัพย์แสง	กระทรวงกลาโหม
๓. นางสาวสมศิริ ทองภักดี	กระทรวงพาณิชย์
๔. นายพยุหศักดิ์ ศิริองอาจ	กระทรวงพาณิชย์
๕. นางศิริพร ทิมอ่ำ	สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
๖. นางบังอร เทียนเกษม	สำนักงานงบประมาณ
๗. นางสาวจริยาภรณ์ พืงกล่อม	สำนักงานงบประมาณ
๘. นายบัณฑิต พุ่มนิคม	สำนักงาน ก.พ.ร.
๙. นางสาวพัทธธีรา ชื่นพิทักษ์	สำนักงาน ก.พ.ร.
๑๐. พันตรี ฐิติวัฒน์ ทินราช	ช่วยราชการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๑. นายไพโรจน์ อารักษ์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๒. พ.ต.ท.วรัท วิเชียรสรรค์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๓. นายเปี่ยมศักดิ์ คุ้มอินทร์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๑๔. นางสาวปณิศา เหลืองวรเมธ	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๕. นางภักพิชา จันทศิริ	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๖. นายวิริยะ รามสมภพ	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๗. นางสาวอรุณ จันทรัตน์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๘. นางสาวสมฤดี กำป็น	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๙. นายขสวัฒน์ พัฒนธีระพันธ์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๐. นายชาติ สุทธิชื่น	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๑. นางสาวรณิ ศิลาวิลาศภักดี	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๒. นางสาวสุกัญญา วงศ์รัตนชัย	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๓. นางสาวสุดา ศิลากุล	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๔. นางสาวปศิญา เชื้อดี	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๕. นางสาวกิตติมา คงสำรว	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๖. นายชำนาญ เตือนวีระเดช	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๐๐ น.

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาทิพย์ วงศ์หนองเตย) ประธานกรรมการ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม
ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุมฯ ครั้งที่ ๕/๒๕๕๒

เลขาธิการฯ (นางวนิดา ตักการโกศล) ขอให้ที่ประชุมพิจารณารับรองรายงาน
การประชุมฯ ครั้งที่ ๕/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๒

มติ ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม
๒๕๕๒

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑ รายงานผลการดำเนินการของคณะอนุกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๒

เลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า ในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๒ คณะอนุกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียน ได้พิจารณาคำเนินการเรื่องร้องเรียนให้แก่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จำนวน ๒๓ เรื่อง สามารถยุติเรื่องจำนวน ๑๒ เรื่อง และอยู่ระหว่างดำเนินการ ๑๑ เรื่อง จึงเสนอที่ประชุมเพื่อทราบ

มติ ที่ประชุมรับทราบ

๓.๒ รายงานผลการดำเนินการของคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อดำเนินการกรณีร้องเรียนให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการใช้อำนาจตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๒

เลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า ในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๒ คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อดำเนินการกรณีร้องเรียนให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการใช้อำนาจตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ ได้มีการพิจารณาเรื่องร้องเรียนให้แก่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จำนวน ๕ เรื่อง พิจารณาเป็นที่ยุติแล้ว จำนวน ๔ เรื่อง และอยู่ระหว่างดำเนินการ ๕ เรื่อง จึงเสนอที่ประชุมเพื่อทราบ

มติ ที่ประชุมรับทราบ

๓.๓ รายงานผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารในช่วงเดือนมิถุนายน ๒๕๕๒

เลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า ในช่วงเดือนมิถุนายน ๒๕๕๒ มีผลคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย รวม ๒๓ เรื่อง คือคำวินิจฉัยที่ สค ๓๕/๒๕๕๒ – ๕๗/๒๕๕๒

สำหรับคำวินิจฉัยที่น่าสนใจ คือ คำวินิจฉัยที่ สค ๘๘/๒๕๕๒ เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของเทศบาลตำบลวังเหนือ จังหวัดลำปาง เกี่ยวกับฎีกาการเบิกจ่ายเงิน โครงการปรับปรุงและวางท่อระบายน้ำ ซึ่งผู้อุทธรณ์เป็นอดีตผู้ช่วยนายช่างโยธาของเทศบาลตำบลวังเหนือ ได้มีหนังสือถึงเทศบาลตำบลวังเหนือขอข้อมูลเกี่ยวกับฎีกาการเบิกจ่ายเงิน เพื่อใช้ประกอบการให้การเป็นพยานต่อศาล แต่ได้รับการปฏิเสธโดยให้เหตุผลว่า จำเลยมีสิทธิร้องขอข้อมูลข่าวสารดังกล่าวต่อศาลได้ ซึ่งเรื่องนี้สืบเนื่องจากกรณีเทศบาลตำบลวังเหนือ ได้เปิดประมูลโครงการก่อสร้างปรับปรุงท่อระบายน้ำและบ่อพักในเขตเทศบาล โดยมีห้างหุ้นส่วนจำกัดวังเหนือเป็นผู้ชนะการประมูลและได้ทำสัญญาเรียบร้อยแล้ว ขณะดำเนินการก่อสร้างได้มีการเบิกจ่ายเงินไปแล้ว ต่อมา ปลัดเทศบาลตำบลวังเหนือ ได้มีหนังสือถึงนายกเทศมนตรีว่า ได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าห้างหุ้นส่วนจำกัดวังเหนือขาดคุณสมบัติในการทำสัญญากับเทศบาล และเสนอให้ยกเลิกสัญญา รวมทั้งเรียกเงินคืน แต่นายกเทศมนตรีมิได้ดำเนินการตามข้อเสนอดังกล่าว จนกระทั่งการก่อสร้างได้ดำเนินการจนแล้วเสร็จ ซึ่งต่อมามีผู้ร้องเรียนว่า นายกเทศมนตรีปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้ให้สำนักงานจังหวัดลำปางเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งผลการตรวจสอบสรุปว่า ข้อร้องเรียนไม่มีมูล น่าเชื่อว่าไม่มีเจตนาทุจริต แต่อาจมีความบกพร่องในการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เนื่องจากเป็นหลักเกณฑ์ใหม่ จึงให้ยุติเรื่อง แต่ปลัดเทศบาลพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ชนะการประมูลทำผิดเงื่อนไขในการเสนอราคา เมื่อรายงานต่อนายกเทศมนตรีแล้วไม่ได้รับการพิจารณาแก้ไข เป็นเหตุให้เทศบาลตำบลวังเหนือรับมอบงานต่ำกว่ามาตรฐาน ทำให้ได้รับความเสียหาย จึงฟ้องนายกเทศมนตรีต่อศาลในข้อหาปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ผู้อุทธรณ์ได้รับการร้องขอให้เป็นพยานในคดีดังกล่าว จึงมีหนังสือขอข้อมูลดังกล่าวแต่ถูกปฏิเสธ ในกรณีนี้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการ ซึ่งรวมถึงฎีกาเบิกจ่ายเงินเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการตามอำนาจและหน้าที่ของเทศบาล บุคคลไม่ว่ามีส่วนเกี่ยวข้อง

ได้เสียหรือไม่ ก็สามารถใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ขอข้อมูลเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง โปร่งใส ในการปฏิบัติราชการของเทศบาลได้ แม้ปลัดเทศบาลจะอ้างว่าได้มีการฟ้องคดีอาญาเกี่ยวกับการดำเนินโครงการดังกล่าว แต่การดำเนินคดีอาญานั้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๕ กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ว่า เมื่อมีการกระทำผิดอาญาต่อส่วนราชการ ให้แจ้งความร้องทุกข์ให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ไม่สมควรว่าจ้างทนายความหรือยื่นฟ้องคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดเอง แต่กรณีการฟ้องคดีของปลัดเทศบาลนี้ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการฟ้องส่วนตัว มิใช่ในฐานะหน่วยงานรัฐ และการฟ้องส่วนตัวนั้นมิได้ทำให้ข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวข้องกับคดี กลายเป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาของศาลได้ การเปิดเผยไม่เข้าข่ายจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ จึงได้มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานเปิดเผยข้อมูลให้กับผู้ขอทราบ ซึ่งในกรณีคำวินิจฉัยลักษณะนี้ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้วางแนวปฏิบัติไว้ว่า เมื่อมีการขอข้อมูลในลักษณะดังกล่าวที่เกี่ยวกับการดำเนินโครงการก่อสร้างต่างๆ เมื่อมีการดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ส่วนใหญ่จะสั่งให้เปิดเผยข้อมูลได้ แต่หน่วยงานบางส่วนก็ยังไม่ถือปฏิบัติเป็นเหตุให้มีการร้องเรียนกรณีดังกล่าวเข้ามาโดยตลอด จึงเสนอที่ประชุมเพื่อทราบ

ที่ประชุมมีความเห็นดังนี้

นายกรรชิต มัลลียงค์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า คำวินิจฉัยที่น่าสนใจอื่นๆ เช่น คำวินิจฉัยที่ ๗๖/๒๕๕๒ เรื่องอุทธรณ์คำสั่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ไม่ลบข้อมูลประวัติอาชญากรในทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งเอกสารที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตรวจสอบแล้วพบว่าข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่ครบถ้วน คือมีประวัติแต่ไม่ได้บันทึกส่วนที่เกี่ยวกับโทษและคำพิพากษาไว้ ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติควรระงับบันทึกรายละเอียดให้ครบถ้วน เพราะประวัติจะขาดตอนว่าเคยถูกลงโทษเพราะเหตุใด ซึ่งคำวินิจฉัยดังกล่าวถูกส่งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติรับทราบว่าเป็นกรณีนี้ไม่ต้องลบข้อมูล แต่ควรขยายความต่อไปให้ครบถ้วนตามคำวินิจฉัย

นายกิตติศักดิ์ ปรกติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ควรทำหนังสือแจ้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติขอให้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงวิธีการบันทึกข้อความลงในทะเบียนประวัติอาชญากร เช่น กรณีผู้ร้องอายุ ๔๐ กว่าปี ไปสมัครเป็นภารโรงขององค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่ง ปรากฏว่าองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นไม่สามารถรับผู้ร้องเข้าดำรงตำแหน่งได้ ทั้งที่คุณสมบัติ

ครบถ้วน เพราะพบว่าเคยมีประวัติอาชญากรข้อหาเป็นผู้พกพาอาวุธปืน ๑๐ หมายเลข เมื่อประมาณ ๑๘ ปีมาแล้ว ข้อมูลจึงปรากฏอยู่ในบันทึกทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งผู้ร้องร่ำว่าได้รับการล้างมลทิน ในโอกาสพระราชพิธีต่างๆ แล้ว แต่ไม่ปรากฏหลักฐานการลบประวัติอาชญากรออก คณะกรรมการวินิจฉัย การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีมติให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องทั้งหมดเสียก่อน มิฉะนั้นจะผิดหลักของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๓ – ๒๗ เพราะจะต้องแก้ไข ข้อมูลให้ถูกต้องก่อน มิเช่นนั้นจะเปิดเผยไม่ได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องติดตามความคืบหน้าไม่ให้เกิดกรณี ในลักษณะนี้ซ้ำอีก

เลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ให้ข้อสังเกตว่า กรณีการล้างมลทิน หากเจ้าตัวอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร แนวคำวินิจฉัยส่วนใหญ่จะสั่ง ให้แก้ไขทั้งหมด เช่น กรณีให้ลบประวัติของคนที่ทำความผิดตอนที่ เป็นเยาวชน ซึ่งถูกศาลลงโทษโดย วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแล้ว แต่ในกรณีที่บันทึกประวัติไม่ละเอียด คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารจะพิจารณาสั่งเป็นรายกรณีไป

ประธานฯ ให้ข้อสังเกตว่า ควรมีการปรับปรุงเรื่องการบันทึกประวัติอาชญากร ซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีผลกับประชาชนให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติล้างมลทิน

มติ ที่ประชุมรับทราบ

๓.๔ รายงานผลการดำเนินการของคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจพิจารณา ส่งเรื่องอุทธรณ์เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๒

เลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า ในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๒ คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาส่งเรื่องอุทธรณ์ ได้พิจารณาส่งเรื่อง ให้แก่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการ บังคับใช้กฎหมาย จำนวน ๑๔ เรื่อง เรื่องร้องเรียน จำนวน ๑ เรื่อง รวมเป็น ๑๕ เรื่อง จึงเสนอที่ประชุม เพื่อทราบ

มติ ที่ประชุมรับทราบ

๓.๕ รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ของสำนักงาน ก.พ.

เลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบความคืบหน้าในการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ของสำนักงาน ก.พ. ซึ่งตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้สำนักงาน ก.พ. พิจารณาวางระบบการประเมินผลงาน เพื่อเลื่อนระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ระดับ ๗ ขึ้นไป โดยให้คำนึงถึงการพัฒนาความรู้และความสามารถด้านการบริหารงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้สำนักงาน ก.พ. พิจารณาหลักเกณฑ์การสอบแข่งขันบุคคลเข้ารับราชการในตำแหน่งนิติกรจะต้องผ่านการทดสอบความรู้ทางด้านพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ในฐานะวิชาบังคับควบคู่กับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดินนั้น สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้มีมติให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการสอบถามความคืบหน้าการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้นว่า สำนักงาน ก.พ. ได้ดำเนินการในเรื่องดังกล่าวหรือไม่อย่างไร และหากยังไม่ได้ดำเนินการขอให้ชี้แจงเหตุผลต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการทราบต่อไป

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจึงได้มีหนังสือถึงสำนักงาน ก.พ. เพื่อขอทราบผลการดำเนินการดังกล่าว และสำนักงาน ก.พ. มีหนังสือแจ้งผลการดำเนินการ เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ว่า ได้มีการจัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ในหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อพัฒนาและเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการ คือระดับ ๖ – ๗ เดิมขึ้นไป โดยกำหนดให้เป็นวิชาเฉพาะหรือเป็นส่วนหนึ่งของวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานภาครัฐในหลักสูตรต่างๆ ๕ หลักสูตร ทั้งในหลักสูตรผู้บริหารระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง และหลักสูตรสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าวไว้ในหลักสูตรการฝึกอบรมข้าราชการบรรจุใหม่ รวมทั้งได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๔ แจ้งเวียนหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ ให้ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว โดยให้มีการทดสอบความรู้วิชากฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ควบคู่กับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ในการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการตำแหน่งนิติกร ในภาคความรู้

ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง เพื่อประกอบการตัดสินใจว่ามีความรู้ความสามารถที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ในหน้าที่นี้ติดกรด้วย จึงเสนอที่ประชุมเพื่อทราบ

ที่ประชุมมีความเห็นดังนี้

นายกิตติศักดิ์ ปรกติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า สำนักงาน ก.พ. หรือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ควรดำเนินโครงการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจทั่วประเทศ ให้ข้าราชการทุกระดับ เข้าใจเรื่องความสำคัญของการรักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศโดยใช้ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การใช้อำนาจบังคับในทางปกครองเป็น เครื่องมือ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจ ในแง่ของความชอบด้วยกฎหมายตามแบบวิธีที่ศาล ได้มีคำสั่งหรือได้วินิจฉัยไว้แล้ว ยังมีข้อบกพร่องจำนวนมาก ถ้าไม่รีบดำเนินการแก้ไข ให้มีคุณสมบัติ ให้ครบถ้วนย้อนหลังขึ้นไปให้ทันท้วงติง เช่น เรื่องคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดกรณีข้าราชการ กรมสรรพากร ได้มีการแต่งตั้งโดยมิได้มีการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อมีผู้ร้องขึ้น ศาลปกครอง สูงสุดมีคำวินิจฉัยให้กลับไปเริ่มต้นใหม่ในปัจจุบัน หากมีการร้องเกิดขึ้นและไม่มีหลักฐานว่า ในขณะที่มีการพิจารณาเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งไม่ได้มีการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้ จะขัดมติ คณะรัฐมนตรี ถ้ามีผู้นำเรื่องไปสู่ศาลปกครองจะทำให้กลับไปสู่ระดับเดิมอีก นับเป็นปัญหาเร่งด่วน ซึ่งอาจจะกลายเป็นปัญหาความมั่นคงตามมาได้ ทางแก้ก็ต้องให้สำนักงาน ก.พ. หรือสำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรีดำเนินการให้ความรู้ความเข้าใจตามมติคณะรัฐมนตรีให้กับข้าราชการทั่วประเทศ เพื่อให้มีคุณสมบัติครบถ้วน

นายทศพร ศิริสัมพันธ์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ควรแทรก เนื้อหาดังกล่าว ในการสอบเข้ารับราชการภาค ก และในการสอบเลื่อนระดับข้าราชการทุกระดับ

นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์ (ผู้แทนเลขาธิการสำนักงาน ก.พ.) ให้ข้อสังเกตว่า จะขอรับไปพิจารณาว่าจะดำเนินการอย่างไรจึงจะประสานกับส่วนราชการให้เกิดความรู้ในเรื่องกฎหมาย วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองให้มากที่สุด

นายครรชิต มาลัยวงศ์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ควรเผยแพร่ ความรู้ความเข้าใจแก่ข้าราชการให้มีความเข้าใจเรื่องนี้มากขึ้น โดยพิจารณาวิธีการในการเผยแพร่ ที่เข้าถึงข้าราชการได้ง่ายและใช้จ่ายงบประมาณน้อย เช่น การนำระบบอิเล็กทรอนิกส์ ระบบ E-learning ในการเผยแพร่ความรู้ เป็นต้น

มติ ที่ประชุมรับทราบรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ของสำนักงาน ก.พ. และมอบหมายให้ผู้แทนสำนักงาน ก.พ. รับข้อสังเกตของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

๓.๖ การขอข้อมูลข่าวสารจากกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

เลขาธิการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบเรื่อง กรณีการขอข้อมูลข่าวสารจากกองทุนหมู่บ้านฯ ว่า สืบเนื่องจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองไฮ จังหวัดอำนาจเจริญ ได้ขอข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติงานของประธานและกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ แต่กองทุนหมู่บ้านฯ ไม่แจ้งผลการพิจารณาให้ทราบ จึงร้องเรียนต่อคณะกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียน ในการประชุมของคณะกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียน เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า กองทุนหมู่บ้านฯ ไม่อยู่ในขอบเขตนิยามความหมาย ของคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงไม่อยู่ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายนี้ ดังนั้นจึงไม่อาจใช้สิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เพื่อขอข้อมูลข่าวสาร จากกองทุนหมู่บ้านฯ ได้ จึงได้แจ้งให้ผู้ร้องเรียนไปขอรับคำแนะนำการดำเนินการจากสำนักงาน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งเป็นสำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติต่อไป อย่างไรก็ตามก็ดี คณะกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียน มีข้อสังเกตว่า เนื่องจากการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง เป็นการดำเนินการตาม นโยบายรัฐบาล ประกอบกับงบประมาณส่วนหนึ่งในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองเป็น งบประมาณของรัฐ จึงเห็นควรออกกฎกระทรวง กำหนดให้กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองเป็นหน่วยงาน ของรัฐภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกกองทุน หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองสามารถใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ในการเข้าตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านฯ ได้ จึงได้นำข้อสังเกตดังกล่าว เสนอให้คณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาต่อไป ต่อมา ในการประชุมของคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ได้พิจารณาข้อสังเกตของคณะกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่อง ร้องเรียน และได้เชิญผู้แทนของสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติร่วมให้ข้อมูล ประกอบการพิจารณา ซึ่งที่ประชุมพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า เนื่องจากกองทุนหมู่บ้านฯ มีการจัดตั้ง

ขึ้นโดยจดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ แม้งบประมาณในการจัดตั้งกองทุนจะได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล แต่กิจการของกองทุนหมู่บ้านฯ เป็นการดำเนินงานเฉพาะภายในกลุ่มสมาชิกเท่านั้น มิได้เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ โดยทั่วไป หากกำหนดให้กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองเป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จะทำให้บุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านฯ สามารถใช้สิทธิตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ขอดูการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านฯ ได้ ซึ่งอาจทำให้การบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านฯ ขาดความเป็นอิสระ เนื่องจากกองทุนหมู่บ้านฯ มีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อสมาชิกเท่านั้น ดังนั้นในขั้นนี้การออกกฎกระทรวงกำหนดให้กองทุนหมู่บ้านฯ เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงเห็นว่ายังไม่มีเหตุผลสนับสนุนเพียงพอ ประกอบกับข้อกังวลของสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กรณีที่หากกำหนดให้เป็นกองทุนหมู่บ้านฯ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แล้ว สถานภาพของกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ แต่ละแห่งจะถูกตีความว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย และสามารถนำการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ขึ้นฟ้องต่อศาลปกครองได้ อีกทั้งสำนักงานกองทุนหมู่บ้านฯ ยังได้ชี้แจงว่า ปัจจุบันสำนักงานกองทุนหมู่บ้านฯ มีปัญหากรณีสมาชิกไม่ยอมเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ หากถูกตีความว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยจะทำให้เกิดปัญหามากยิ่งขึ้น เพราะสมาชิกเกรงว่าเมื่อเป็นกรรมการแล้วอาจถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครอง และต้องรับผิดชอบในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่รัฐด้วย คณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงแนะนำให้สำนักงานกองทุนหมู่บ้านฯ เสนอเรื่องให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ออกระเบียบการขอข้อมูลข่าวสารจากกองทุนหมู่บ้านฯ ซึ่งกำหนดขั้นตอนรายละเอียดตั้งแต่การยื่นขอข้อมูลข่าวสาร การร้องเรียนอุทธรณ์ ผู้มีอำนาจวินิจฉัยสั่งการให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งกรณีการขอข้อมูลข่าวสารไปที่สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติโดยตรงเพื่อเป็นหลักเกณฑ์แนวทางปฏิบัติของกองทุนหมู่บ้านฯ ต่อไป จึงเสนอที่ประชุมเพื่อทราบ

ที่ประชุมมีความเห็นดังนี้

เลขานุการฯ (นางวนิดา ลักการโกศล) ชี้แจงเพิ่มเติมว่า นิยามของกองทุนหมู่บ้านฯ ไม่อยู่ในขอบเขตนิยามความหมายของคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เนื่องจากจะต้องออกกฎกระทรวงรองรับ ซึ่งกองทุนหมู่บ้านฯ เป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นตามวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกควบคุมกันเอง เป็นเรื่องที่ทำเพื่อสมาชิกภายใน

หมู่บ้านเท่านั้น ควรให้กองทุนหมู่บ้านฯ ออกระเบียบที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนขอข้อมูลตรวจสอบการทำงานของกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ได้ แต่ถ้าเมื่อระยะเวลาผ่านไปแล้วยังเห็นว่าเป็นปัญหาอุปสรรคอยู่ก็อาจพิจารณากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐต่อไป

นางจุรี วิจิตรวาทการ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ลักษณะการดำเนินงานใกล้เคียงกับสหกรณ์ออมทรัพย์ซึ่งมีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐหรือไม่ สมาชิกหรือบุคคลทั่วไปจะสามารถมีสิทธิในการขอข้อมูลหรือไม่อย่างไร

เลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ชี้แจงว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ไม่เป็นหน่วยงานของรัฐ แต่เป็นของสมาชิก ซึ่งไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แต่จะมีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแล หากประสงค์จะร้องเรียนก็สามารถดำเนินการผ่านทางกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสมาชิกหรือบุคคลทั่วไปนั้นขึ้นอยู่กับระเบียบของหน่วยงานว่ามีกำหนดไว้หรือไม่

นางจุรี วิจิตรวาทการ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า หลักการตรวจสอบการทำงานของกองทุนหมู่บ้านฯ ที่ดีที่สุดคือการตรวจสอบกันเอง เพราะคนในชุมชนจะรู้ดีกว่าคนอื่น ซึ่งจะทำให้กระบวนการดำเนินงานมีความโปร่งใส เห็นควรส่งเสริมให้มีการออกระเบียบให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หากไม่มีการดำเนินงานดังกล่าวก็ควรหาวิธีแก้ไขต่อไป

ประธานฯ ให้ข้อสังเกตว่า กองทุนหมู่บ้านฯ ใช้งบประมาณของรัฐในการจัดตั้ง โดยมีวัตถุประสงค์ให้มีการออกกฎหมายไปรองรับคณะกรรมการฯ ซึ่งเป็นผู้บริหารจัดการเงินงบประมาณที่รัฐบาลส่งให้ไปเป็นของกองทุนหมู่บ้านฯ หากคณะกรรมการเห็นว่า “เกรงว่าจะถูกตีความว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ” ข้อเท็จจริงคือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ มีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบตามภาระหน้าที่ตามกฎหมายอยู่แล้ว ดังนั้นกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการน่าจะใช้บังคับได้

นายขวัญชัย วทวงศ์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ชี้แจงว่า ในคณะกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนได้พิจารณาในประเด็นนี้ จึงเห็นควรนำเข้าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อพิจารณา เพราะในทางปฏิบัติอาจมีรายละเอียดที่คณะกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนอาจจะไม่ทราบ ประกอบกับทั้งคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้ให้ความเห็นในลักษณะที่ค่อนข้างจะเห็นใจการทำงานของกองทุน

หมู่บ้านฯ แต่อย่างไรก็ตาม ข้อสังเกตที่ทางคณะกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียน เสนอว่า ผู้ที่มาชี้แจงรับว่าจะไปออกกระเปียบที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติของกองทุนหมู่บ้านฯ และ สอดคล้องกับหลักวิธีปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งนับเป็นทางออกทางหนึ่ง ที่สามารถดำเนินการได้ แต่เกรงว่าผู้ที่มาชี้แจงรับไปแล้วจะไม่นำไปดำเนินการต่อ จึงได้นำเรียนคณะกรรมการ ข้อมูลข่าวสารของราชการว่า หากเป็นมติคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ หรือมติคณะรัฐมนตรี ที่ไปบังคับให้กองทุนหมู่บ้านฯ ออกกระเปียบที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเปิดเผยข้อมูลหรือเพื่อความโปร่งใสนี้ได้ ก็จะเป็นประโยชน์

ประธานฯ ให้ข้อสังเกตว่า นโยบายที่รัฐบาลกำลังดำเนินการเป็นกองทุน หมู่บ้านรอบสอง คือ ๑) เพิ่มประเด็นด้านการบริหารจัดการเพิ่มเติมขึ้น เน้นขอบข่ายความรับผิดชอบ สูงขึ้น ๒) จากการสำรวจเรื่องกองทุนหมู่บ้านใหม่ พบว่าประเด็นความโปร่งใสเป็นเรื่องสำคัญที่สุดในกองทุนหมู่บ้าน เช่น การพิจารณาอนุมัติการกู้เงิน วัตถุประสงค์ในการกู้ที่มีการเขียนไปจริงแต่ไม่เคยมีการตรวจสอบ และปัญหาการขอข้อมูลข่าวสารที่กองทุนหมู่บ้านฯ ส่วนใหญ่ไม่ให้ ดังนั้นการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารในเรื่องนี้จึงมีความจำเป็น เห็นควรพิจารณามาตรการบางอย่างเพื่อรองรับ เพื่อสร้างความโปร่งใสนั้น ส่วนในระเบียบกองทุนหมู่บ้านฯ จะรับไปประสานกับรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายวิระชัย วีระเมธีกุล) ซึ่งกำกับดูแลเรื่องกองทุนหมู่บ้านฯ ในเรื่องขอบข่ายและวิธีปฏิบัติต่อไป

เลขาธิการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ให้ข้อสังเกตว่า คณะกรรมการ ข้อมูลข่าวสารของราชการอาจกำหนดให้ออกประกาศให้กองทุนหมู่บ้านฯ เป็นหน่วยงานของรัฐได้

นายกิตติศักดิ์ ปรกติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ตาม พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๑ มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ และสามารถออกกระเปียบต่างๆ ให้กองทุนปฏิบัติได้ กล่าวคือ วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านฯ นอกจากจะสนับสนุนให้ประชาชนตั้งเป็นนิติบุคคล เจ้าหน้าที่นำเงิน ไปใช้ในฐานะเป็นผู้รับประโยชน์ หากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านฯ วางระเบียบในการเปิดเผยข้อมูลเป็น เงื่อนไขส่วนหนึ่งของการดำเนินการกิจการของกองทุนฯ ก็สามารถทำได้ การขอตรวจดูข้อมูลข่าวสาร หากผู้ขอไปขอทางสำนักงานกองทุนหมู่บ้านฯ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านฯ ควรจะให้ความสะดวก ในการที่จะติดตามหาข้อมูลมาให้ เพราะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานกองทุนหมู่บ้านฯ และเป็นวัตถุประสงค์ของกฎหมายด้วย เพียงแต่หากไปหาตัวกองทุนฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประชาชน โดยทั่วไป ที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอาจสร้างความขัดแย้งได้

นายสรรเสริญ อัจจุมานัส (ผู้แทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) ให้ข้อสังเกตว่า ถ้าประกาศให้กองทุนหมู่บ้านฯ เป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ให้จำกัดเป็นหน่วยงานของรัฐภายใต้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่า เป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายอื่น

นายกิตติศักดิ์ ปรกิติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ คือหน่วยงานของรัฐมีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงินของกองทุนหมู่บ้านฯ ถ้าสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ วางระเบียบในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและบทลงโทษให้ชัดเจน คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพียงควบคุมว่าสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ได้ปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการหรือไม่ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีอำนาจดูแลสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ โดยตรง สามารถทำได้โดยไม่ต้องประกาศเป็นกฎกระทรวง

นายสรรเสริญ อัจจุมานัส (ผู้แทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) ให้ข้อสังเกตว่า ควรศึกษาเพิ่มเติมว่า กฎหมายคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ มีอำนาจในการสั่งการให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้หรือไม่

นายขวัญชัย วสวงศ์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า การแจ้งเวียนของฝ่ายเลขานุการฯ จะต้องบอกเงื่อนไข หลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ถ้าหากปฏิบัติไม่ได้ให้ทำเป็นหนังสือโต้แย้งหรือชี้แจงเข้ามา

มติ ที่ประชุมมีมติดังนี้

๑. เห็นชอบตามข้อเสนอของคณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่ให้สำนักงานกองทุนหมู่บ้านฯ เสนอเรื่องให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ออกระเบียบการขอข้อมูลข่าวสารจากกองทุนหมู่บ้านฯ ซึ่งกำหนดขั้นตอนรายละเอียดการยื่นขอข้อมูลข่าวสาร การร้องเรียน การอุทธรณ์ ผู้มีอำนาจวินิจฉัยสั่งการให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการขอข้อมูลข่าวสารไปที่สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติโดยตรงเพื่อเป็นหลักเกณฑ์แนวทางปฏิบัติของกองทุนฯ ต่อไป

๒. ให้มีหนังสือแจ้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อให้มีการพิจารณาเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยกำหนดเวลาดำเนินการประมาณ ๒ เดือน แล้วรายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการทราบต่อไป

๓. ประธานฯ รับไปประสานกับรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายวีระชัย วีระเมธีกุล) ซึ่งกำกับดูแลกองทุนหมู่บ้านฯ ในเรื่องขอบข่ายและวิธีปฏิบัติต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ค้างการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และร่างที่นายธีรชัย ฌ นครกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้ทำการศึกษา

เลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า ในการประชุมคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ครั้งที่ ๕/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๒ มีมติให้คณะกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งได้รับมอบหมายให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ว่าควรปรับปรุงอย่างไร และที่ประชุมได้มีมติให้ยุติการดำเนินการของคณะกรรมการดังกล่าว โดยคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเสนอว่า ควรปรับเป็นคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารแห่งชาติ ซึ่งประธานฯ รับไปพิจารณาต่อไปนั้น ฝ่ายเลขานุการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นกฎหมายที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๓ บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีที่เข้าบริหารราชการแผ่นดินภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปเป็นครั้งแรกต้องดำเนินการจัดทำหรือปรับปรุงให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปีนับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภา การที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะยุติการดำเนินการหรือชะลอการดำเนินการปรับปรุงออกไป อาจไม่เป็นการสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ประกอบกับแนวคิดที่จะให้มีการดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารแห่งชาติจะต้องมีการยกร่างเป็นกฎหมายฉบับใหม่ ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการนานกว่าจะได้ข้อยุติ ฝ่ายเลขานุการฯ จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อพิจารณาเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่งว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อไป จึงเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา

ที่ประชุมมีความเห็นดังนี้

ประธานฯ ให้ข้อสังเกตว่า คณะกรรมการที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีด้านกฎหมาย ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๓ มีเจตนารมณ์ ต้องการให้มีกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ แต่ในปัจจุบันมีกฎหมายดังกล่าวแล้วและยังสามารถ บังคับใช้ได้ยังมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เรื่องที่ต้องออกกฎหมายตามรัฐธรรมนูญหรือไม่นั้นจึงตกไป การจะปรับปรุงกฎหมายหรือไม่นั้น เป็นเรื่องนโยบายที่จะทำหรือไม่ทำได้ จากการหารือเบื้องต้น เรื่องคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารระดับชาตินั้น ปรากฏว่าทุกฝ่ายที่ร่วมหารือในเบื้องต้นเห็นด้วย ในหลักการ แต่เป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลา หากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะกลับมา พิจารณาว่าในระยะเวลาที่รอแนวทางใหม่ที่จะยกระดับฐานะขึ้นไปนั้น มีอะไรที่ควรปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร

นายกิตติศักดิ์ ปกรติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า การประกัน หลักความเป็นอิสระของสำนักงานมีทางเลือกหลายทาง เช่น ยกย่องขึ้นเป็นกรม การเป็นหน่วยงาน อิสระ หรือการขึ้นอยู่กับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ซึ่งจะหลุดออกจากอำนาจหน้าที่ของ ราชการบริหารส่วนกลาง ปัจจุบันการปฏิบัติงานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการสามารถ ดำรงความเป็นอิสระอยู่ได้โดยไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลหรือว่าแรงกดดันทางการเมือง ยกเว้นในกรณีที่ฝ่าย การเมืองไม่ประสงค์ที่จะผลักดันในเรื่องกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ก็สามารถถ่วงเวลาให้การ ดำเนินงานต่างๆ ล่าช้าไปได้ ถ้ารัฐบาลมีนโยบายที่จะจัดตั้งหน่วยงานที่ทำงานด้านนี้อย่างแท้จริง อาจดำเนินการให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีวางระเบียบกฎเกณฑ์ภายในหรือมีมติคณะรัฐมนตรี เพื่อวางหลักเกณฑ์ว่า ๑) ความอิสระในเนื้อหาเป็นอย่างไร ๒) ความอิสระในบุคลากรเป็นอย่างไร ๓) ความอิสระในเชิงงบประมาณจะมีหลักประกันอะไร ซึ่งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ อาจพิจารณาว่า ในฐานะหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีความเป็นอิสระ ในด้านบุคลากรที่อาจมีความจำเป็นจะต้องแต่งตั้งข้าราชการระดับสูงให้มาทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ทำอย่างไรถึงจะไม่กระทบกับโครงสร้างของสำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรีในภาพรวม

นายทศพร ศิริสัมพันธ์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ในกรณีนี้มี ๓ แนวทางคือ ๑) เสนอกฎหมายที่สมบูรณ์ ซึ่งจะใช้เวลาในการดำเนินการนานและพยายามทำให้มี ความอิสระอย่างเต็มที่ ๒) แก่กฎหมายเล็กน้อย โดยเปลี่ยนองค์ประกอบหรือเปลี่ยนวิธีการทำงานในการ

แก้ปัญหาทางด้านการบริหารจัดการในเรื่องงบประมาณ โดยจัดทำเป็นโครงการในการยกระดับเรื่องข้อมูลข่าวสารในภาคราชการ อาจจะเป็นโครงการระยะเวลา ๓ - ๕ ปี จะทำให้ได้เงินงบประมาณแน่นอน รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาด้านบุคลากร โดยดำเนินการจ้างพนักงานราชการเสริมไปก่อน

๓) สร้างระบบการทำงานแบบระบบผู้ตรวจการ โดยทำเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยจะกำหนดระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน ก็จะช่วยในเรื่องของการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้

นายกิตติศักดิ์ ปรัตติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า โครงการประเทศไทยเข้มแข็ง ถ้าความเข้มแข็งของบ้านเมืองคือความเข้มแข็งของภาคประชาชนในการที่จะมีส่วนร่วมและเข้าใจโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเข้าใจโครงสร้างความคิดในบ้านเมือง การจัดวางโครงการเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของบ้านเมืองนั้นยังไม่มีการพัฒนาในเรื่องคุณธรรม มีการพัฒนาเรื่องการศึกษาบ้าง แต่ส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาเรื่องในเชิงวัตถุมากกว่า ดังนั้นการใช้กระบวนการทางด้านการสื่อสาร ในทางด้านของความโปร่งใสของบ้านเมือง การพัฒนาสร้างงาน สร้างความเข้มแข็ง ก็จะช่วยพัฒนาความเข้มแข็งของบ้านเมืองได้

ประธานฯ ให้ข้อสังเกตว่า เป้าหมายโครงการประเทศไทยเข้มแข็งคือเรื่อง การสร้างงาน ๑.๕ ล้านตำแหน่งใน ๓ ปี เพราะความกังวลเรื่องคนว่างงานที่จะสูงมาก ซึ่งควรควบคู่ไปกับการพัฒนาเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม และกระบวนการปฏิรูปคุณภาพของการศึกษาหรือการให้ความรู้กับประชาชนในทิศทางที่ควรจะเป็นด้วย

นายกิตติ ลิ้มชัยกิจ (ผู้แทนปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี) ให้ข้อสังเกตว่า ในเรื่องความเป็นอิสระของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการนั้น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีให้ความสำคัญในด้านการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการแทบจะไม่มีแทรกแซงใดๆ มีปัญหาเพียงเรื่องเดียวคือเรื่องงบประมาณ ซึ่งหน่วยงานที่สังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจะมีลักษณะเป็นอิสระในการบริหารงบประมาณของตนเอง จึงไม่สามารถโยกย้ายงบประมาณไปยังสำนักอื่นได้ ดังนั้นการแก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนงบประมาณ และอัตราค่าจ้าง อาจจัดทำโครงการเพิ่มเติมให้สามารถบรรจุเรื่องพนักงานราชการ ลูกจ้าง อยู่ในโครงการนั้นได้ การยกฐานะของผู้บริหารขึ้นเป็นระดับผู้ตรวจการกระทรวงต่างๆ ก็น่าจะได้ ในส่วนการยกฐานะของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารขึ้นเป็นกรม นั้น ควรใช้กลไกของพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม น่าจะสามารถดำเนินการได้สะดวกกว่า

นายกิตติศักดิ์ ปรกิติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ควรมีการประเมินผลงานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในสายตาประชาชน ไปพร้อมกับการผลักดันด้านการประกันความเป็นอิสระและงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ แล้วประเมินในเชิงเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายที่ได้รับประโยชน์คุ้มค่าหรือไม่อย่างไร

เลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ชี้แจงว่า เรื่องการประเมินคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการนั้น สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ขอความร่วมมือไปยังสำนักงานสถิติแห่งชาติ และได้จัดทำกรอบใหญ่ในการประเมินส่งให้กับสำนักงานสถิติแห่งชาติแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการ

มติ ที่ประชุมมีมติดังนี้

๑. คงมติเดิมในการประชุมคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ครั้งที่ ๕/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ที่ให้ยุติเรื่องการทำงานของคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และประธานฯ จะนำข้อเสนอของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารแห่งชาติไปหารือกับนายกรัฐมนตรี เพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

๒. รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (นายกิตติ ลิ้มชัยกิจ) รับไปดำเนินการแก้ปัญหาด้านการบริหารจัดการตามแนวทางของเลขาธิการ ก.พ.ร. และนายกิตติศักดิ์ ปรกิติ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ไปพิจารณาต่อไป โดยอาจดำเนินการดังนี้

๒.๑ จัดทำเป็นโครงการพิเศษเพื่อเสนอของบประมาณโดยใช้ระยะเวลา ๑ ปี หรือ ๕ ปี และเสนอขอกรอบอัตรากำลังพนักงานราชการ เพื่อช่วยในการปฏิบัติงานตามโครงการไปพร้อมกัน

๒.๒ จัดทำเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเกี่ยวกับการตรวจติดตามการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

๕.๑ การยกเลิกตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร”

เลขาธิการฯ (นางวิชา สักการโกศล) ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้พิจารณาให้ยกเลิกตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” ในคราวประชุมคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ซึ่งได้มีมติให้ยกเลิกตัวชี้วัดตามมติคณะรัฐมนตรีสำหรับตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” โดยให้เหตุผลว่า ส่วนราชการต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีอยู่แล้ว ประกอบกับการประเมินติดต่อกันมาเป็นเวลาหลายปี จึงควรให้ส่วนราชการเป็นผู้รับผิดชอบในการพัฒนาวิธีการติดตามประเมินผลและรายงานคณะรัฐมนตรีต่อไป โดยให้สำนักงาน ก.พ.ร. นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอยกเลิกการประเมินผลตัวชี้วัดดังกล่าว ซึ่งฝ่ายเลขาธิการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” เริ่มดำเนินการในปี ๒๕๕๐ ปี ซึ่งเป็นปีที่ ๓ ผลการประเมินที่ผ่านมา ๒ ปี พบว่าตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” มีเจตนาเพื่อกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติให้ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อตอบสนองต่อสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากการประเมินของสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ผ่านมาพบว่า โดยเฉลี่ยผลการปฏิบัติของหน่วยงานยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ แต่มีแนวโน้มดีขึ้นกว่าก่อนที่จะกำหนดเป็นตัวชี้วัด เนื่องจากเมื่อกำหนดเป็นตัวชี้วัดทำให้หน่วยงานต่างๆ ให้ความสนใจมากขึ้น ดังนั้นหากยกเลิกตัวชี้วัดดังกล่าวอาจเป็นผลเสียได้ ถ้ามอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นผู้ดำเนินการประเมินเองจะมีปัญหาด้านขาดแคลนกำลังคนและงบประมาณ แต่ถ้าวรัฐบาลจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อการประเมินเหมือนสำนักงาน ก.พ.ร. ได้รับก็จะสามารถทำได้ โดยการจ้างหน่วยงานอื่นเข้าดำเนินการแทน การกำหนดวิธีการอื่นๆ ในการให้หน่วยงานรายงานผลมาที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพบว่าเป็นปัญหาเช่นกรณีคณะรัฐมนตรีมีมติให้หน่วยงานรายงานผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการทราบภายในเดือนกันยายนของทุกปี และมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวยังคงใช้บังคับอยู่ ในระยะปีแรกมีการรายงานเข้ามาจำนวนมาก สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงจ้างให้มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ดำเนินการประเมินผลให้ ในปีต่อมาสํานักงาน

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการไม่ได้รับงบประมาณในส่วนนี้จึงไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้นับเป็นปัญหาต่อเนื่อง ดังนั้น สำนักงาน ก.พ.ร. ควรนำเรื่องตัวชี้วัดนี้ใช้กระตุ้นหน่วยงานรัฐให้ดำเนินการให้ความสำคัญกับกฎหมายนี้ต่อไป อีกประมาณ ๒ - ๓ ปี เพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถปฏิบัติได้คงที่ในระดับหนึ่ง จึงเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา

ที่ประชุมมีความเห็นดังนี้

นายทศพร ศิริสัมพันธ์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการให้ความสำคัญในเรื่องความโปร่งใส และเรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมาก ประเด็นที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากการได้มีการพิจารณา และมีการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับส่วนราชการต่างๆ ซึ่งมีข้อเสนอว่าขณะนี้ตัวชี้วัดมีจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวชี้วัดภาคบังคับ ส่วนใหญ่ที่ผ่านมามีหลายส่วนราชการจะเสนอคณะรัฐมนตรี และขอให้กำหนดเป็นตัวชี้วัดมาที่สำนักงาน ก.พ.ร. เช่น เรื่องการประหยัดพลังงาน เรื่องกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ไปจนกระทั่งถึงเรื่องอุบัติเหตุ คณะกรรมการ ก.พ.ร. พิจารณาและรับฟังความคิดเห็นของส่วนราชการต่างๆ พบว่า ถ้าตัวชี้วัดไหนสำเร็จในระดับหนึ่งแล้ว เห็นควรยกเลิกเพื่อให้ส่วนราชการไม่ต้องมีภาระเรื่องงานเอกสารมากจนเกินไป ในส่วนของตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” พบว่ามีกฎหมายบังคับ และมีมติคณะรัฐมนตรีบังคับอยู่แล้ว ส่วนราชการต้องทำอยู่แล้ว จึงน่าจะสามารถยกเลิกได้ ถ้าที่ประชุมคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาแล้วเห็นว่ายังมีความจำเป็นที่จะต้องยืนยันให้มีต่อไปก็สามารถเสนอยืนยันในชั้นการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีได้ แต่สำนักงาน ก.พ.ร. จะทำเสนอว่า ขณะนี้ตัวชี้วัดมีจำนวนมากส่วนไหนที่สามารถลดได้ก็จะขออนุมัติปรับลด หากยืนยันให้ดำเนินการอยู่ควรปรับปรุงขั้นตอน ๕ ขั้นตอน โดยเพิ่มการวัดในส่วนของการขอข้อมูล การเปิดเผยข้อมูล การปฏิบัติตามมติคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น

นายกิตติ ลิ้มชัยกิจ (ผู้แทนปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี) ให้ข้อสังเกตว่า การประเมินตัวชี้วัดเท่าที่ผ่านมา เป็นการประเมินในเรื่องของกระบวนการซึ่งเป็นรายละเอียดปลีกย่อย โดยเจตนาของกฎหมายต้องการประเมินความโปร่งใสหรือการเปิดเผยข้อมูลต่อประชาชนมากกว่า ถ้าสำนักงาน ก.พ.ร. มุ่งประเมินในส่วนนี้ ก็จะตรงกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย และส่งเสริมเรื่องความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐอีกด้วย

นางจรี วิจิตรวาทการ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ไม่ควรจะยกเลิกตัวชี้วัดดังกล่าว แต่ควรปรับตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ แต่ยังคงไว้ในส่วนของโครงสร้าง เพราะมีความสำคัญในเชิงสัญลักษณ์อยู่

นายทศพร ศิริสัมพันธ์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ตามหลักสำนักงาน ก.พ.ร. จะส่งเรื่องยกเลิกตัวชี้วัดเข้าคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะมีหนังสือสอบถามความเห็นมาที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อให้เสนอความคิดเห็นตอบกลับไป

นายกิตติศักดิ์ ประกิต (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า ควรพัฒนาคัดชนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยมุ่งกำหนดดัชนีที่เน้นในภาคประชาชนมากขึ้น

นายกรรชิต มัลลียงส์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า การวัดดัชนีจากการที่หน่วยงานเปิดเผยข้อมูลหรือไม่นั้น สามารถวัดได้เฉพาะบางหน่วยงาน เพราะบางหน่วยงานไม่มีประชาชนขอข้อมูลก็จะไม่สามารถวัดได้

มติ ที่ประชุมมีมติให้แจ้งสำนักงาน ก.พ.ร. ดำเนินการตามตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” ต่อไปอีก ๒ ปี

๕.๒ รายงานผลการดำเนินการของคณะอนุกรรมการเผยแพร่สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน

เลขานุการฯ (นางวนิดา สักการโกศล) ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบผลการดำเนินการของคณะอนุกรรมการเผยแพร่สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน ซึ่งนายเรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นประธานอนุกรรมการฯ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๒ เพื่อพิจารณาผลการดำเนินการในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน ในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ และปีงบประมาณ ๒๕๕๒ ผลการประชุมพบว่าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการยังคงประสบปัญหาในการดำเนินการ อันเนื่องมาจากข้อจำกัดของงบประมาณ แม้ว่าจะได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การขอความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ในการเผยแพร่ความรู้ แต่ยังคงได้รับความร่วมมือไม่มากนัก สำหรับในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ คาดว่าจะได้รับงบประมาณในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ในส่วนการฝึกอบรมสัมมนา ๔๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งลดลงจากปีงบประมาณที่ผ่านมาถึงร้อยละ ๕๖ และค่าใช้จ่ายสำหรับค่าวัสดุโฆษณาและเผยแพร่ จำนวน ๗๕๓,๐๐๐ บาท

จำนวนครั้งที่ เพราะต้องพิมพ์เอกสารประจำปี เช่น รายงานประจำปี คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารรายปี ซึ่งไม่มีงบประมาณในการจัดทำเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ใหม่ๆ อีกทั้งในการพิจารณาของคณะกรรมการการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ได้ขอตัดงบประมาณสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีอีกร้อยละ ๕ ซึ่งคาดว่าจะกระทบมาถึงสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ อาจจะทำให้งบประมาณในส่วนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ลดลงไปด้วย โดยเฉพาะเรื่องการให้ความรู้กับภาคประชาชนที่ดำเนินการต่อเนื่องมาหลายปี แต่ยังเผยแพร่ได้จำนวนจำกัด ในปีหนึ่งสามารถทำได้ประมาณ ๖ จังหวัด และผู้เข้าร่วมประมาณ ๑,๐๐๐ คนต่อปี จากการประเมินการดำเนินการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการในภาคประชาชน ในช่วง ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมาพบว่าประชาชนที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้เข้าไปให้ความรู้ไม่ถึงร้อยละ ๑ ของประชาชนทั้งประเทศ ด้วยงบประมาณที่จำกัดจึงทำให้การเผยแพร่ยังทำไม่ได้มาก เห็นควรฝากผู้แทนสำนักงานงบประมาณให้ช่วยพิจารณาถึงหลักการเหตุผลและความจำเป็นของสำนักงานด้วย สำหรับวิธีการที่ไม่ใช้งบประมาณนั้น สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน เช่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้บรรจุหลักสูตรของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ในหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น เป็นต้น ในเรื่องการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการทางสื่อต่างๆ ยังได้รับความร่วมมือไม่มากนัก คณะอนุกรรมการเผยแพร่สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรให้มีการพิจารณาเรื่องการขอความร่วมมือจากสื่อสาธารณะของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น ช่อง ๑๑ ช่องไทย TPBS วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในการจัดสรรเวลาเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนให้มากขึ้น และพิจารณาในการขอความร่วมมือไปยังจังหวัดและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นต่างๆ ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ รวมทั้งการผลักดันให้มีการจัดสรรงบประมาณในปีต่อไป ให้เพิ่มมากขึ้นด้วย จึงเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา

ที่ประชุมมีความเห็นดังนี้

นายเรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่าการทำความเข้าใจกับผู้นำองค์กร ผู้นำประชาชน หรือหน่วยราชการต่างๆ ควรจะทำความเข้าใจเรื่องสิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นหลัก โดยคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมต่างๆ ที่มีผู้นำองค์กร ผู้นำประชาชน หน่วยงานราชการที่ควรเผยแพร่ให้ความรู้ความเข้าใจได้ เช่น กรมประชาสัมพันธ์ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย สมาคมผู้สื่อข่าวภูมิภาค ซึ่งหน่วยงาน

ดังกล่าวยินดีที่จะนำความรู้ดังกล่าวไปเผยแพร่ เป็นการประหยัดงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ แต่ต้องใช้งบประมาณส่วนหนึ่งในการที่จะทำเอกสารเผยแพร่ และคณะกรรมการเผยแพร่สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนพิจารณาแล้วเห็นควรดำเนินการจัดอบรมใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใ้ขอใ้ประธานช่วยผลักดันเรื่องงบประมาณเพิ่มเติมด้วย ในเรื่องการทำงานของคณะกรรมการเผยแพร่สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน เห็นควรให้หน่วยงานที่มีส่วนของการประชาสัมพันธ์ เข้ามามีส่วนร่วมด้วย เช่น ประชาสัมพันธ์ของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ควรที่จะเข้ามามีบทบาท ตรงนี้ให้มากขึ้น

นางรวมพร วุฒิสงห์ชัย (ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ) ให้ข้อสังเกตว่า ในกรณีที่หน่วยงานได้รับการสนับสนุนงบประมาณไม่เพียงพอ นั้น เกิดจากการจัดสรรงบประมาณของประเทศ สำนักงบประมาณจะพิจารณาจากภาพรวมของประเทศ โดยจะจัดสรรตามยุทธศาสตร์ต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็นหลายยุทธศาสตร์ ทั้งนี้ภารกิจของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีกับสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นการบริหารงานทั่วไป ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณน้อยกว่ายุทธศาสตร์ ทางด้านสังคม และเศรษฐกิจ นอกจากนั้นการที่งบประมาณของแต่ละหน่วยงานจะถูกส่งไปที่สำนัก งบประมาณจะต้องผ่านการกลั่นกรองของต้นสังกัด กล่าวคือสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร ของราชการจะต้องผ่านการกลั่นกรองของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีก่อน พอถึงสำนัก งบประมาณก็ต้องกลั่นกรองอีกชั้น จึงขอให้ทำความเข้าใจกับต้นสังกัดก่อน ภาพรวมการดำเนินงาน ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นที่ยอมรับและไม่มีปัญหาอื่นๆ นอกจากปัญหางบประมาณ เห็นควรสนับสนุนในเรื่องการเสนอปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยวิธียกฐานะหน่วยงานขึ้นมาเพียงบางมาตรา ยกฐานะหน่วยงานขึ้นเป็นกรม การจัดทำ เป้าหมายยุทธศาสตร์ของกระทรวงจะได้เป็นอิสระ การชี้แจง งบประมาณจะง่ายขึ้น แม้จะไม่ได้ทั้งหมด ตามที่ขอก็ตาม สำหรับการแก้ไขในระยะสั้นที่เสนอให้ขอในโครงการแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ ระยะที่ ๒ (SP ๒) การทำงานหรือโครงการของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะต้องเข้าตาม วัตถุประสงค์ของ SP ๒ ซึ่งมีจำนวน ๘ ประการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นหนักไปทางด้านการแก้ไขปัญหา ความยากจน การสร้างงาน ถ้าไม่เข้าตามวัตถุประสงค์ก็ไม่สามารถผ่านการพิจารณาได้

ประธานฯ ให้ข้อสังเกตว่า เรื่องการผลิตรายการในการเผยแพร่ความรู้ จะรับไปพิจารณาประสานด้านการจัดทำสปรด์ ช่องทางการเผยแพร่ ช่วงเวลาที่จะเผยแพร่ และขอ ความร่วมมือไปยังจังหวัดต่างๆ หน่วยงานส่วนท้องถิ่นต่างๆ ในการเผยแพร่ว่าจะสามารถดำเนินการ

ในรูปแบบไหนได้บ้าง ในส่วนการเผยแพร่ให้ประชาชนทราบสิทธิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ควรดำเนินการเชิงรุกควบคู่ไปด้วย เช่น รัฐควรจัดการข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนควรรู้เผยแพร่ เช่น รัฐบาลกำลังดำเนินการปรับปรุงข้อมูลเว็บไซต์ pm.co.th ฐานความคิดมาจากเว็บไซต์ whitehouse.com ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล โดยการเผยแพร่ให้ประชาชนรับรู้เรื่องการใช้จ่ายเงินของรัฐ ซึ่งจะมีข้อมูลข่าวสารที่มีรายละเอียดค่อนข้างมากกว่า รัฐทำอะไร แค่นั้น อย่างไร โดยสำนักนายกรัฐมนตรีได้ทำการจัดจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการจัดทำเว็บไซต์อยู่ และในการประชุมผู้ตรวจราชการแบบบูรณาการ มีการตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลในเชิงบูรณาการ ซึ่งในอนาคตอาจนำมาใช้ประโยชน์ในแง่ของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งเป็นช่องที่จะทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการได้เพิ่มมากขึ้น

นายกิตติศักดิ์ ปรกิติ (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) ให้ข้อสังเกตว่า การพิจารณางบประมาณประจำปีตามโครงการ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม สำหรับเสนอไปพิจารณาในเดือนพฤษภาคมของปีถัดไป ซึ่งสามารถดำเนินการได้ ๒ – ๓ ปี พอเปลี่ยนแปลงรัฐบาลจึงไม่ได้ทำต่อ เห็นควรมีการนำกลับมาพิจารณาใหม่ ในช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี ร่วมกันพิจารณาแผนการดำเนินงาน ๕ ปี มาตรการหรือโครงการที่จะต้องดำเนินการเสริม ซึ่งจะต้องพิจารณาแบบเชิงโครงสร้างมากขึ้น

มติ ที่ประชุมมีมติดังนี้

๑. ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการรับจะนำเรื่องการนำพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ไปเผยแพร่ในสื่อสาธารณะต่างๆ ของรัฐ
๒. ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการรับไปพิจารณาช่องทางการขอความร่วมมือจังหวัด และหน่วยงานส่วนท้องถิ่นต่างๆ ในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ตามข้อเสนอของคณะอนุกรรมการเผยแพร่สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนต่อไป

๕.๓ การประชุมคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้มีการประชุมคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของ
ราชการครั้งต่อไป ในวันจันทร์ที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๒

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๐๐ น.

นางศิริกุล ปัญญาฉัตร
ผู้จดยางานการประชุม